

**TARBIJAKAITSE JA
TEHNILISE JÄRELEVALVE
AMET**

hr Siem
Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

Teie 18.08.2020 nr MKM/20-1004

Meie 14.09.2020 nr 2-2/20/0142/1812

Arvamuse esitamine seoses Eesti kosmoseobjektide seaduseelnõu väljatöötamise kavatsusega

Austatud hr Siem

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (edaspidi TTJA) hindab kõrgelt võimalust kaasa rääkida Eesti kosmoseobjektide seaduseelnõu väljatöötamise kavatsuses (edaspidi kavatsus). TTJA esitab seoses nimetatud kavatsusega Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (edaspidi MKM) poolt väljapakutule omapoolsed täiendused ja ettepanekud.

TTJA peab kosmoseobjektidega seotud küsimuste reguleerimist Eestis väga oluliseks. Oleme nõus, et kosmoseobjektide seadust on vaja nii soodsa pinnase loomiseks ettevõtluse kasvule ja mitmete majandussektorite arengule kui ka kosmosetegevusest tulenevate riskide ja võimalike kahjude vähendamiseks kolmandatele isikutele või riikidele. Toetame läbipaistva ja arusaadava mehhanismi väljatöötamist kosmoseobjektide kasutusele võtuks eraldades neile sagedusressursi, mis tagab kõigi süsteemide sujuva koostöö, haldamise, jälgimise ja registreerimise. Oleme nõus, et praegune regulatsioon ei võimalda minimeerida Eesti riigile võimaliku kahju tekitamisega seotud riske ega võimalda täielikult rakendada rahvusvaheliste organisatsioonide (ÜRO) kehtestatud nõudeid.

Allpool on toodud TTJA kommentaarid ja täiendusetpanekud kavatsuses sätestatule.

Juba praegu on TTJA väljastatavad satelliitvõrgu sagedusload vastavuses Rahvusvahelise Telekommunikatsiooni Liidu (edaspidi ITU) RRⁱ reeglitega ja nõutud ulatuses rahvusvaheliselt koordineeritud ja notifitseeritud (kantud ITU registrisse). Sagedusloa väljastamise protseduur on sätestatud elektroonilise side seaduses (edaspidi ESS). Satelliitvõrgu raadiosageduste koordineerimisel, notifitseerimisel ja satelliidist teavitamisel lähtutakse ITU RR-is sätestatud protseduuridest. Kõiki satelliidile lubatud sagedustega seotud toiminguid teostatakse läbi ITU tarkvaraⁱⁱ ja edastatakse läbi ITU infosüsteemiⁱⁱⁱ. See tähendab, et praktiliselt kogu menetlus käib väljaspool Eestit. Selline ülemaailmne praktika on kokku lepitud ITU tasemel. Sagedusloa menetluse protsess võib kesta kuni 7 aastat. Protsessi tulemusena väljastatakse sagedusluba.

Tulenevalt ülaltoodust ei näe TTJA vajadust reguleerida satelliidisageduste väljastamist kosmoseobjektide seaduses. TTJA ei poolda satelliidi raadiosageduste taotlemise ja kosmoseobjektide registrisse kandmise protsessi ühendamist kuna tavaliselt alustatakse sageduste taotlemise protsessi hetkel, kus ei ole teada kõik satelliidi registreerimiseks vajalikud andmed.

Samas allpool toodud põhjustel näeme vajadust, et raadiosageduste taotlemise aluseks oleks mitte ainult taotleja soov, vaid riigi ja satelliidi omaniku vaheline kokkulepe, mis sätestab poolte kohustused ja vastutuse.

Riigist saab kosmoseobjekti registreeriv riik hetkel, kui TTJA (riigi sideadministratsioon ITU mõistes) saadab ITU-le eelteatise ehk API (Advanced Publication Information) planeeritava

satelliitvõrgu kohta. ITU omistab satelliitvõrgule ID-numbri ja sellega luuakse kosmoseobjekti ja Eesti riigi vahel otsene seos ning tekib ka vastutus kosmoseobjekti eest.

Kehtiva regulatsiooni alusel ei ole sagedusloa taotlejale kehtestatud erinõudeid. Teisisõnu võib satelliitvõrgu sagedusloa taotluse esitada ükskõik mis riigi resident, eraisik või asutus. Kui taotluses toodud sageduste kasutus vastab Eesti raadiosagedusplaanile, peab TTJA vastava taotluse menetlusse võtma ja alustama ITU kooskõlastamise protseduuridega. Kui ITU protseduurid on edukalt läbitud ja kasutatavad sagedused ITU registrisse kantud, on TTJA funktsioon raadiosageduste kasutamise koordineerimise osas täidetud. Selle alusel saab TTJA väljastada satelliidile raadiosageduste kasutamise loa kuid see ei ole luba satelliidi orbiidile lennutamiseks. See otsus ei ole TTJA pädevuses. Teoreetiliselt võib seejärel sagedusloa taotleja (ettevõtte, asutus või üksikisik) saata kosmoseobjekti orbiidile ilma Eesti riigilt luba küsimata, kuid vastutus ja riskid jäävad Eesti Vabariigile.

ITU nõukogu on kehtestanud satelliitvõrkudega seotud toimingute hinnakirja ITU toimingute kulude katmiseks^{iv}. Näiteks ühe mitte-geostatsionaarse satelliidi eelteatise (API) avaldamine ja ITU registrisse kandmine maksab vastavalt 570 CHF ja 7030 CHF. Arve esitatakse registreerivale sideadministratsioonile. Seni on TTJA teavitanud ja kooskõlastanud ainult radioamatöör-satelliitvõrke, mis on ITU toimingute tasudest vabastatud. Arvestades sektori arenguid võib iga hetk tekkida vajadus viia läbi ITU toiminguid, mis on seotud kommerts-satelliitidega. Kuna praegu puudub vastav regulatsioon, siis sel juhul peab kulud katma riik. Nagu kavatsuses mainitud, ei ole praegu satelliitvõrgu sagedusloa väljastamise ja pikendamise eest riigilõivu.

Arvestades kavatsuses toodud seisukohti ja ülalpool mainitud TTJA tähelepanekuid leiame, et kuigi kosmoseobjektide seaduses objektide sageduste kasutamise korraldamiseks vajadus puudub, on äärmiselt oluline luua Eestis satelliidialane kompetents ja välja töötada vastav regulatsioon, kus TTJA saaks satelliitvõrgu sagedusloa taotluse menetlusse võtta ainult juhul kui riigi poolt on antud nõusolek satelliidi registreerimiseks ning poolte kohustused ja vastutus on kokku lepitud. Samuti peame oluliseks luua võimalus ITU toimingute ja sagedusloa väljastamisega seotud toimingute kulude katmiseks.

Märkusena soovime kavatsuse punktis „1. Sissejuhatus“ teha redaktsiooniline parandus ja asendada sõna „COPOUS“ sõnaga „COPUOS“.

Lõpetuseks täname võimaluse eest avaldada arvamust ning oleme valmis andma oma sisendi igal kosmoseobjektide seaduse väljatöötamise etapil.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kaur Kajak
peadirektor

Veikko Tunnel
667 2123 Veikko.Tunnel@ttja.ee

ⁱ ITU RR – International Telecommunication Union Radio Regulation <https://www.itu.int/pub/R-REG-RR>

ⁱⁱ GIBC <https://www.itu.int/en/ITU-R/software/Pages/gibc.aspx>

ⁱⁱⁱ e-Submission of Satellite Network Filings <https://www.itu.int/en/ITU-R/space/e-submission/Pages/default.aspx>

^{iv} [DECISION 482; Document C19/143-E 20 June 2019 „Implementation of cost recovery for satellite network filings“](#)